

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K., za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inšerate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Suša in živinoreja.

Zadnja leta si je priskrbel tudi spodnještajerski živinorejec kolikor mogoče veliko število živine. Ceravno ni imela živina vedno iste cene, ki bi bila potrebna, da se kmetu plačajo vsi stroški sedanje živinoreje, vendar je bila živinoreja izmed vseh kmetijskih panog še najbolj gotov dohodek.

Letos pa stoji naš kmet pred žalostnim dejstvom: na eni strani veliko število živine, na drugi strani pa pomanjkanje krme vsled suše. Recimo, da bi tudi odslej dež prav pridno namakal našo zemljo, vendar je izključeno, da bi še dobili ono množino krme, ki je potrebna za sedanje stanje živinoreje med našim kmečkim prebivalstvom.

Nekateri živinorejci so vsled tega začeli goniti živino na sejmišča. Ta so prenapolnjena in cena je padla izredno nizko. Zraven se kupci begajo naše živinorejce, češ, da je srbska meja že odprta, da se jim ponuja živina iz drugih krajev itd.

Srbska meja še ni odprta in srbske živine ni na naših sejmiščih. Tudi od drugod se kupcem ne ponuja živina. To so samo znani manevri živinskih kupcev, ki bi prav za prav morali vsled takih nerazničnih vzemirajočih govoric priti pod ključ. S takimi govoricami pritiskajo kupci samo ceno živine navzdol.

Naši živinorejci morajo sedaj z vsemi sredstvi skrbeti, da držijo živino. Cene so v tem trenutku skrajno neugodne, da bi jo prodajali. Ako je letos v tako velikem številu prodajo, bodo jo drugo leto morali nakupovati. Ker se bo pa drugo leto veliko povpraševalo po živini, bo ji cena tudi visoko poskočila. Naši živinorejci bodo imeli potem dvojno škodo. Kar bodo letos ceno prodajali, bodo drugo leto drago kupovali.

Pomislijo naj tudi naši živinorejci, da je nevarnost za odprtje tujih mej še mnogo večja, ako bi zmanjkalo v Avstro-Ogrski živine za klanje.

Poslanci Slovenske kmečke zveze, podpirani tudi od drugih poslancev, se trudijo, da bi dobili ceno krme za naše živinorejce. Upajmo, da njih trud ne bo zastoj! Skoro gotovo se jim posreči, da poskrbe živinorejcem kolikor mogoče cene krme za zimo!

Tudi živinorejci morajo poslance pri tem prizadevanju podpirati. Ako pa po nekod, kjer je suša, izrabljajo tudi živinorejci sedanje visoko ceno sena ter ga prodajajo, potem delajo naravnost nasproti prizadevanju poslancev. Naj pomislijo, da po-

Podlistek.

Zgodovina Jarenine v Slov. gor. in zajedno kmetskega stanu na Spodnjem Štajerskem.

Gabriel Majcen.

(Dolge.)

Z odstranitvijo podložništva so uradi v graščinah nehali in na njih mestu nastali cesarski. Okrožni uradi so sicer ostali ter se skrčili na tri (v Bruku, Gradcu in Mariboru), ali ustanovilo se je 19 okrajnih glavarstev s c. kr. okrajnimi glavarji na čelu; treba je tudi bilo sodišča in davkarij. Toda pri prvi obliki ni ostalo. 1852 se je c. kr. gubernij v Gradcu izpremenil v c. kr. namestništvo. 1855 se je sodstvo s politično upravo združilo, razdelitev v 3 okrožja in 19 političnih okrajev odstranila ter dežela razdelila v 64 novih okrajev (poleg Gradca) z istim številom uradov, katere so vodili okrajni predstojniki. 1868 pa se je politična uprava zopet ločila od sodstva in ustanovila so se okrajna glavarstva ter sodišča raznih inštanca, kakor še imamo danes. Jarenina je pri vseh teh izpremembah svoje gospodarske nižje inštanca imea v Mariboru.

Zakonu, tičočega se odveze kmetij, so naravno morali slediti drugi, kakor lovski zakon, ki je lovsko pravico izročil občinam, puste jo le onim posestnikom, ki imajo najmanj 200 oralov neraztrgane zemlje, in gozdni zakon, s kojim se je v varstvo gozdov njih posestnikom omejila pravica, gospoda-

litčni uradi zvedo za vse to in potem je težko spraviti poslancev seno v kraje, kjer se prodaja.

Posojilnicam, zadrugam in gospodarskim organizacijam!

Skupna prodaja sadja.

V mnogih krajih na Spodnjem Štajerskem bo letos mnogo sadja in bo sadje letos skoraj edin dohodek spodnještajerskih kmetov. V zadnjih letih se pa vedno dogaja, da razni prekupei popolnoma izkoriščajo kmete in so mnogokrat kmetje prisiljeni, za vsako ceno prodati svoje sadje, med tem ko zasluzijo prekupei, ki izvažajo svoje sadje v inozemstvo, vzlasti na Virtemberško, stotisočake in stotisočake.

Temu izkoriščanju bo konec, ako bodo združeni kmetje naravnost stopili v zvezo z velikimi tvrdkami v Avstriji in inozemstvu. Podružnica Z. Z. v Mariboru je že stopila z raznimi tvrdkami v zvezo in hoče posredovati pri skupni prodaji sadja. Radi tega se obračamo do vseh gospodarskih organizacij na Spodnjem Štajerskem, da nam javijo približno množino sadja v g. v posameznih župnijah s sledečimi podatki:

1. Vrsto sadja (jabolke, hruške, slive itd.).
2. Cas oddaje.
3. Ali je sadje namizno ali za prešanje, ime na namiznega sadja.
4. Natančen naslov posameznih posestnikov.

Ce bomo imeli pregled črez sadni pridelek na Spodnjem Štajerskem, bomo lahko preskrbeli dobre in zanesljive kupce za spodnještajersko sadje.

Vsa poročila se naj pošiljajo na „Združeno Zvezo (oddelek za Štajersko)“, Maribor, Grajski trg št. 2, kjer se dobijo nadaljna pojasnila.

Skupna prodaja živine. V prihodnji številki prinesemo obširen članek o skupni prodaji živine, katerega spiše znan zadrugar.

Navodila gg. županom.

Nasledki suše so v mnogih krajih že sedaj dovolj občutni, a še huje bodo takrat, kadar zmanjka popolnoma še to malo krme, kar se je je pridobilo. Cena živini pada od dne do dne, temu nasproti pa se dviga cena za krmo. S tem je prizadeta ne-le

riti ž njimi, kakor se jim ljubi, ter strogo zaukazalo, kako imajo ž njimi ravnati; tudi je vlada občine podregala, da se občinski pašniki razdele med kmete; istotako se je, da bi zemljišeni davek bil kolikor le možno pravično razdeljen, zakonom določilo, da iznašaj 16% od čistega prinosa, kateri svoti se še naj pribije ena tretjina kot izvenredna priklada. Seveda je tudi bilo treba uravnati upravo občin; toda pri prvem ukrepu ni ostalo; zadnje in še danes veljavno obliko je občinska uprava dobila po državnemu zakonu leta 1862 in deželnem l. 1865, po kojih občinskemu zastopu pripada dvojni delokrog: lastni in izročeni. V prvega spada to, kar se občinskih interesov tiče neposredno, kakor uprava občinskega premoženja, skrb za varnost osebe in imetka, za ohranitev občinskih cest in mostov, raznovrstna policija, izvršitev poselskega reda, ubožništvo i. dr., v drugega, kar je občinskemu zastopu izročeno od državnih oblasti, n. pr. nekatere vojaške, davčne in sodniške stvari. Kakor vidimo, je občinski zastop že poleg svojih dolžnosti korporacija velike važnosti, a ne manj vsled danih mu pravic, kakor: da odpošilja zastopnike v krajni šolski svet, v okrajni zastop (ustanovljen 1866), kateri pa zopet v okrajnem šolskem svetu odločuje večino, i. dr. Končno naj je omenjeno, da se je v smislu ravnopravnosti vseh državljanov prenaradil tudi zakon o vojni dolžnosti. 1827 so se namreč nekaterim stanovom, n. pr. plemenitašem in uradnikom, bile dovolile izjeme, oziroma olajšave, tudi je število novincev bilo na dežele razdeljeno zelo neenako. To je moralo nehati; prost vojaške dolžnosti je ostal le kmetski sin, ki je bil potreben za dom, in kdor se je odkupil s svoto 1500 gld., s katerim denarjem se je poskrbel namestnik; toda odkup se je bil moral

glavna panoga kmetijstva na Slov. Štajerju, ampak eksistenca vsega našega prebivalstva je v zelo nevarnem položaju, ker mnogim ne bo mogoče si iz lastnih sredstev priskrbeti potrebne krme za prehranitev živine skozi zimo.

Zato so poslanci Slov. kluba že storili vse potrebne korake v dosego zdatne državne podpore za suši in drugih uimih prizadetim. Vlada je obljubila nakupiti potrebno množino krme, katero namerila razdeliti po znižani ceni in proti poznejšemu plačilu lastnikom živine.

Sodelovanje gg. županov je pri tej akciji na celi črti nujno potrebno. In sicer naj bo to-le:

1. Naj oglasijo pri c. kr. okrajnih glavarstvih vsako povzročeno škodo kolikor mogoče natančno; obenem naj zahtevajo, da se odredi, kar možno v kratkem času komisija za cenitev škode.

V slučaju, da c. kr. okrajno glavarstvo ti zahtevi iz kateregakoli razloga ne ugodí, tedaj naj skličejo v občini za te slučaje imenovane cenilce, in naj cenijo vso škodo po tozadevnih predpisih. Pravilno izpolnjene tozadevne zapisničke naj vpošljejo nemudoma gorej imenovanim oblastim s poročilom, da jih vzeme na znanje, jih vpošlje višjim oblastim s priporočilom za podporo, ali da eventualno odstrani lake obstoječe nedostatke.

2. Naj g. župani poskrbijo, da se posestniki in drugi oglasijo pri njih, in natančno navedejo koliko krme bodo potrebovali skozi zimo za prehranitev živine.

Samoobsebi je razumljivo, da se mora zemljiški davek po razmerju škode odpisati; kar je od prave cenitve odvisno in tudi postavno utemeljeno. Tudi to zahtevo naj torej župani stavijo v svojih poročilih na politične oblasti.

Natančni pogoji za dobavo in razdelitev krme še niso določeni, vendar je pričakovati, da se v kratkem razglase.

Torej na delo za ubogo ljudstvo, pridobimo in rešimo, kar se še more storiti.

Državni zbor.

Da so poslanci S. K. Z. vložili nujni predlog zaradi suše na Spod. Štajerskem, smo omenili že zadnjokrat. Toda s tem se niso zadovoljili. Stori se tudi osebne korake pri poljedelskem ministru dr. Ebenhohu, pri ministrskem predsedniku Beku in pri sekcijem načelniku v finančnem ministrstvu Engelu.

dovoliti; glede števila novincev se je za vsa dežele zaukazalo isto merilo in celo za nabor se je uveljavilo načelo ravnopravnosti, zahtevajo, da vrsto, po kateri se mladeniči pozivajo, določuj žreb. 1868 se je odpravil še odkup in 1882 so se izjeme in olajšave, v kolikor so ravno kmetskemu stanu v prid, še razširile.

Z letom 1848 pa je tudi narodno vprašanje prišlo na svet; povdarjalo se je, da se nobenemu narodu avstrijskemu ne more kratiti pravica, gojiti svojo narodnost, vzlasti da se pripuščja vsakemu, izobraževati se s pomočjo svojega jezika. V tem smislu je ljudstvo slovensko poleg drugega tudi zahtevalo, da boji učni jezik v njegovih ljudskih šolah slovenski. A še predno se je ta klic začel po naši domovini, je Slomšek bil povedal na ves glas, da nemška ljudska šola narodu našemu ne daje potrebne izobrazbe, ter duhovnike in učitelje vzpodbujal in prosil, naj se usmilijo ljudstva in mu v ponavljalnih nedeljskih šolah, ki so se bile začele že pod Marijo Terezijo, v domačem jeziku dajejo onih znanosti, ki jih je v navadnem kmetskem življenju neobhodno treba. In zares klic blagega Slomškega ni ostal brezuspešen. Tako je tudi nedeljska šola v Jarenini pod dekanom Čepejem in nadučiteljem Ud-lom postala plodonosna in je pred vsem temu dejstvu pripisati, da so Bleiweisove Novice in Slomškove Drobčinice v prvi dobi izhajanja v tej župniji imele nenavadno mnogo pridnih bralcev. A tudi v ljudski šoli se je obrnilo na bolje. Da bi tu slovensčina kraljevala, tega vlada sicer ni pripustila, pač pa, da rabi kot učni jezik, poleg kojega (toda ne pred 3. šolskim letom) je učiti nemščino. Ljudska šola je potemtakem postala slovensko-nemška, tudi v Jarenini, kjer si je dekan Čepe stekel

Ministrski predsednik Bek je obljubil vsi potrebno podporo, ker je sam na lastne oči videl, koliko trpi Spodnja Stajerska vsled suše.

Nekateri okrajni glavarji iz Spodnje Stajerske so vposlali že precej natančne podatke o škodi, ki jo je napravila suša. Cesarski namestnik grof Clary je poslal poročilo, da bo škoda na Stajerskem znašala vsled suše okoli štiri milijone.

V petek dne 10. julija se je sprejel predlog zaradi zvišanja rekrutov. Na to se je začela razprava o podpori rezervistov in v torek dne 14. julija končala. Sprejel se je predlog, kakor ga je predlagal vojni odsek. Rezervisti bodo dobivali podpore z dne 1. avg. t. l. Ko se je ta predlog sprejel, prišel je zakon za zboljšanje kmetijskih posestev v pretres ter se tudi sprejel.

Povišanje rekrutov za deželno brambo za 5000 in zakon o podporah za družine rezervistov se je sklenilo v seji državnega zbora dne 10. t. m. Od novih 5000 rekrutov odpade na celo Stajersko le 242, na Spodnje Stajersko torej okrog 80 do 90; Stajerska ima dalje 2054 rezervistov v 11. in 12. letu službe, katerim ne bo treba več vaj delati. Od števila 500 predčasno stalno odpuščenih vojakov odpade primerno število na Spodnje Stajersko.

Poslanec Pišek je vložil nujni predlog za podporo posestnikom v konjskem okraju (Dolič), ki so po toči trpeli.

Poslanec dr. Korošec je nujno predlagal podporo občini Ljubno v Gornji Savinski dolini.

Državni zbor bo menda še ta teden končal svoje delovanje ter potem odšel do novembra na počitnice. Sredi septembra bodo stopili deželni zbori skupaj. Posebne važnosti bo zborovanje stajerskega deželnega zbora, kjer se bo predložila preosnova volilne pravice. Deželni zbori bodo zborovali do konca oktobra.

Politični ogled.

— Volilna reforma za dalmatinski deželni zbor. Vlada je odklonila sklep dalmatinskega deželnega zbora, naj bi se uvedlo za deželni zbor splošno in enako volilno pravico. Vsled tega se bodo volitve novembra meseca t. l. vršile po starem volilnem redu. Na tak način izvoljenemu deželnemu zboru predloži vlada načrt volilne reforme, ki uvaja peto kurijo in tudi sicer razširja volilno pravico.

— Kmečki dolgov. Huda rana v kmečkem gospodarstvu so preveliki dolgov, to so dolgov, katerih obresti presega donesek zemljišča. Prijatelji kmečkega stanu se s tem vprašanjem že dolgo bavijo, a dosedaj še ni bilo mogoče, priti do povoljnih vspehov. V gosposki zbornici je zdaj to vprašanje po poslancu dr. Grabmajerju prišlo zopet na razgovor in volilo se je devet članov v poseben odsek, ki se bo pečal s to stvarjo. Dr. Grabmajer je zbornico opominjal, da je avstrijski kmetijski svet že l. 1903., in da so shod nemških juristov in kmetijski odsek državnega zbora l. 1905 in osmi mednarodni agrarni kongres prišli enoglasno do sklepa, da je za kmete edino le tisto posojilo primerno, ki se mu ne odpove in ki se plačuje v obrokih. Grabmajer je zbornico tudi opozarjal, da je samo od sedanjega ministrstva upati v tem oziru odločnega nastopanja, ker je to ministrstvo vseskozi agrarno. Ministrski predsednik je agrarni veščak, on je mnogo leta vodil delovanje poljedelskega ministrstva, ministrski rojaki so agrarci, naučni minister je že leta 1879 o kmetijskem kreditu objavil izvrsten spis. Justični minister je leta 1908 objavil mojstrsko spisano studijo o razdolženju posestev in trgovski mi-

s tem še posebno zaslugo, da je obisk močno povzdignil; 1859 je ljudska šola štela 236, nedeljska 108 učencev.

Istotako nam je na tem mestu omeniti, da so se po prizadevanju Slomškovem 1859 iz lavantinske škofije nemške župnije izločile ter jej zato priklopile slovenske župnije Spod. Stajerja, ki so dotlej bile spadale pod škofijo sekovsko; s tem je tudi Jarenina stopila pod Lavant.

Z letom 1861 je za Avstrijo napočila nova doba; blagi vladar je narodom svojim dal ustavo, to je pravico, po državnih in deželnih zborskih udeleževati se zakonodajstva. Prva leta so sicer potekla v brezplodnosti, ker so se Madžari, hoteli imeti svojo vlado, branili, odpošljati zastopnike na Dunaj, in se je 1865 zborovanje celo moralo začasno ustaviti; ali ko se je po vojski leta 1866, po koji so Prusi Avstrijo iz kroga nemških držav siloma izrini, da na novo ustvarijo Nemčijo brez Avstrije in s svojo nadvlado, bil z Madžari sklenil mir, vsled kojega se je naša država razcepila v dve polovici, se je v našem parlamentu tuštran Litave začela doba, ki se z ozirom na število izdanih zakonov more le primerjati z ono, ki je sledila leta 1848. Toda žalibog nosijo ti zakoni večidel pečat premoči nemškega liberalizma, ki kmetu, zlasti slovenskemu, ni bil naklonjen. Navesti moremo seveda le nekatere.

(Dalje prihodnjé.)

nister ima v kmečkih krogih največji ugled. Če torej to ministrstvo v zadevi kmečkega razdolženja ne pride do povoljnega uspeha, potem se naj to vprašanje pusti popolnoma strani. Upati je pa, da pride čas, ko obmolne prazni ropot prevzetnih profesorjev in dijakov na univerzah, upati je, da počepajo polagoma liberalni in socijalnodemokratski sršeni, in da se polagoma pride do resnega dela in do resnih uspehov v prid delujočemu krščanskemu ljudstvu.

Mala politična naznanila.

Dne 9. julija: Slovenski klub in rusinski poslanci so sklenili, da se vseslovenskega shoda v Pragi ne udeleža. — Delegaciji bodeta zborovali konec septembra v Budimpešti. — Ogrski ministrski predsednik Wakerle je došel na Dunaj, kjer se je posvetoval z Beckom in finančnim ministrom o davku na žganje. — Razmere med Grško in Turčijo so radi dogodkov na Kreti in Samosu precej napete. — V Perziji traja revolucija še naprej.

Dne 10. julija: Notranje ministrstvo je naročilo deželnim vladam, naj vsak slučaj za izdajo potnega lista mladotnim deklicam naznanijo varuškim oblastim, da lahko nastopijo v obrambo mladotnih deklic. — Na Dunaju se je vršil shod zdravnikov, ki zahtevajo zdravniški red. — Meseca avgusta se zopet snideta naš in italijanski zunanji minister.

Dne 11. julija: Hrvatskega bana Raucha je ljudstvo v Kninu dejansko napadlo, tako da se je moral braniti z revolverjem. — Rimski mestni svet je sklenil v ljudskih solah odpraviti veronauk. — V Karlovcu se vrši danes srbski cerkveni kongres (shod), ki se ga udeleži ogrski pravosodni minister dr. Günther kot kraljev komisar. — Angleška poslanska zbornica je sprejela starostno penzijsko postavo.

Dne 12. julija: Brambna komisija gosposke zbornice je že dognala zakonski načrt o zvišanju rekrutov za deželno brambo za leto 1908. — Srbski kralj je poveril izven skupščine stoječemu politiku Milosauljeviču, da sestavi novo ministrstvo. — Ruska дума je bila včeraj odgodena do 28. oktobra.

Dne 13. julija: Današnji listi poročajo, da je podal nemški minister-rojak Prade ostavko. Naslednik bo imenovan še-le v jeseni. — V nemških mestih Češke se je včeraj vršilo več shodov. Na dnevnem redu je bil protest proti deheziranju nemškega dela Češke. — V sarajevskih vojaških krogih se govori, da postane bivši domobranski minister fem. pl. Latscher upravitelj Bosne.

Razne novice.

* **Promoviran** je bil dne 13. t. m. g. Valentin Rožič iz Doba pri Ljubljani doktorjem filozofije.

* **Iz pravosodne službe.** Kancelist Jožef Radolich je imenovan c. kr. sodnim oficijalom pri mariborskem okrajnem sodišču, kancelist Jožef Rozman pa je prestavljen iz Marenberga k okrožni sodnji v Mariboru.

* **Poročila sta se** v Ljubljani dne 5. t. m. g. Fran Vršič, uradnik c. kr. priv. Riuniona Adriatica di Sicurtia v Gradcu z gđč. Pavlo Zakrajšek iz Ljubljane.

* **Zborovanje** vseh krščanskosocijalnih zvez v Skofji Loki bo letos zaradi tega še posebej zanimivo, ker se ga udeleži krščanskosocijalna telovadska organizacija, ki je že mnogo močnejša, nego skolska. Glede slavnostnega spreveda v Skofji Loki se je sklenilo: Zastava S. K. S. Z. bo sprevedu na čelu. Za njo korakajo telovadci, vsak odsek zase kot samostojna četa. Pri vsakem odseku so vsi člani brez izjeme, vendar korakajo uniformirani telovadci spredej, neuniformirani neločeni za njimi. Telovadec sledijo ostala društva s svojimi zastavami. Metličani pridejo v istih nošah, ki so jih imeli na Dunaju pri jubilejnih izprevedu. Njihova godba bo med veselico tudi koncertirala. Pri javni telovadbi izvajajo Metličani popolnoma novo točko, namreč: skok s palico. Skofjeloske priredbe se udeležijo tudi akademiška društva „Zarja“, „Danica“ in „Slov. dijaška zveza.“

* **V Skofji Loki** bude poročal o delovanju S. K. S. Z. g. dr. Hohnjec, o delovanju Zveze slovenskih mladeničev njen predsednik g. F. Zebot.

* **O mladeniškem shodu** pri Sv. Trojici v Slovgor. poročata obširneje „Naš Dom“ in „Mladost.“

* **Točarina.** Poslanec dr. Benkovič je stavil samostalni predlog, da se popolnoma odpravi ta za urade in stranke zelo nadležni davek (besondere Abgabe).

* **Najvišje sodišče** o Linhartovem shodu na Vurbergu. Č. g. župnik Kokolj je bil na pritožbo svojega zastopnika dr. Benkoviča oproščen od obtožbe, da je Linhartov shod hotel preprečiti. Razsodba ptujskega sodišča je bila naravnost udarec za zakon o zborovalni svobodi.

* **Kmetje pozor!** Vsled posređovanja spodnje-stajerskih in drugih poslancev sta poljedelsko in notranje ministrstvo že uvedli poizvedbo o škodi po suši, ki je letos zadela vse južne dežele, tudi Bukovino, južno Moravsko itd. Za poškodovane okraje se

bode dovolilo znižanje železniških tarifov za dovoz krme iz drugih dežel, večji državni prispevek za nakup krme in razdelitev iste po kolikor mogoče nizkih cenah med prizadete s posredovanjem občin, lokalnih odborov (ki se naj osnujejo), zadrug itd., postavni odpis davka, ustavljenje eksekucij za davek, v prav nujnih slučajih klanje živine doma in razpečevanje iste, podpora v denarju itd. Največ odvisno od tega je, da občine ali druge korporacije (kmet. podružnice, kmečke zveze, združbe) store svojo dolžnost takoj, zahtevajo uradno cenitev škode in kolikor mogoče dobro priponočajo ter zahtevajo nujno pomoč; zlasti se ne sme vsega le orožnikom prepustiti. Z ozirom na to je odsvetovati sedaj prodajati živino pod vsako ceno, ker pomoč pride.

* **Literarno društvo „Slomšek“** mariborskih bogoslovcev. Da odvrnemo nekatere krive predsodke, s katerimi se nam dostikrat odtujujejo simpatije dijaštva, pred vsem gospodov abiturientov, pošiljamo to kratko poročilo o delovanju našega društva v drugem tečaju 1907-08 v širšo javnost. Redno smo se zbirali v prostih urah ob nedeljah k predavanjem v društveni sobi. Predavanja v tem tečaju so bila sledeča: 1. Delovanje in stremjenje narodno-radikalnega dijaštva (M. Erhatic); 2. Sv. Janez Zlatoust, vzor-duhovnik (J. Razbornik); 3. Sv. Janez Zlatoust kot cerkveni govornik (P. Paulič); 4. Moralni princip pa religija (M. Kos); 5. Alban Stolz, k stoletnici njegovega rojstva (P. Zivortnik); 6. Ogrska politika l. 1848. Zborovanje v otiki javnega ljudskega shoda (A. Lassbacher); Postanek in razvoj delavskega gibanja v Avstriji od l. 1848 naprej (J. Baznik); 8. Delavsko vprašanje, vera in naravnost (F. Rop); 9. Boj proti religiji in njega zgodovinske posledice (A. Veranič); 10. Zakaj naša inteligenca nima vere (P. Jurak). Na praznik sv. Petra in Pavla smo v proslavo treh letošnjih jubilejev priredili slavnostno akademijo z obširnim in lepim programom. Govorili so: Kranjc: „Lurska Mati božja, zdravje bolnikov, tolažnica žalostnih, pribežališče grešnikov“; M. Sagaj: „Sv. oče Pij X., zaščitnik sv. vere“; J. Pinter: „Franc Jožef I., jubilejni cesar.“ Izvrstno je izvedel svojo nalogo pevske zbor, ki je tukaj, kakor tudi oelo leto skrbel za vzorno cerkveno petje ne le v domači Alojzjevi cerkvi, ampak je ob raznih cerkvenih slovesnostih nastopal tudi v stolnici in v Marijini baziliki pri oo. frančiškanih. Za te uspehe gre prvi vrsti zasluga pevskemu učitelju vlč. g. Tropu, potem spretnemu pevovodji tov. Bogoviču in skupni pozhrtvovalnosti tov. pevcev. V društvu sta nas nadalje posejela enkrat g. dr. Verstovšek, ki nas je navduševal za izobraževalno delo v počitnicah, in 2-krat je predaval g. Vl. Pušenjak o združništvu ter nam obljubil drugo leto nadaljevati. Društvo piše svoje glasilo „Lipica“, kjer je vsakomur dana prilika, da se uri v peresu. Društvena knjižnica ima dosedaj 600 knjig leposlovne in znanstvene vsebine vseh slovanskih jezikov. — „Slomšek.“

* **Primitije.** Letos bodo služili prvo sv. mašo sledeči gg.: Franc Božiček na Bučah, dne 9. avg.; pridiguje vlč. g. Karol Presker, župnik v Kapelah. Jurij Cvetko v Podčetrtku, dne 9. avg.; pridiguje č. g. Vinko Žolgar, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Martin Gabero na Črešnjevcu, dne 9. avg.; pridiguje preč. g. Franc Bohak, dekan in mestni župnik v Slov. Bistrici. Peter Jurak na Vidmu, dne 15. avg.; pridiguje vlč. g. Alojzij Soβα, župnik v Zdolah. Jakob Košak v Trnovem v Ljubljani, dne 9. avg.; pridiguje č. g. Fr. Letonja, kaplan v Vitanju. Marko Sagaj v Ljutomeru, dne 9. avg.; pridiguje preč. g. dr. Franc Feuš, prof. bogoslovja v Mariboru. Janko Sirec na Crni gori pri Ptuj, dne 9. avg.; pridiguje mil. g. dr. Ivan Mlakar, stolni dekan v Mariboru. Miha Barbič v Vidmu, dne 9. avg.; pridiguje vlč. g. dr. Makso Vraber, kaplan v Žalcu. Miha Kos v Vel. dolini na Kranjskem, dne 16. avg.; pridiguje vlč. g. dr. Franc Kruljc, stolni kaplan v Mariboru. Peter Pavlič pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, dne 9. avg.; pridiguje vlč. g. Gašpar Zrnko, župnik v Puščavi. Josip Pinter pri Sv. Magdaleni v Mariboru, dne 2. avg.; pridiguje preč. g. dr. Anton Medved, profesor v Mariboru. Ivan Razbornik v Ljubnem dne 9. avg.; pridiguje vlč. g. Jakob Kitak, župnik v Smartnem za Drsto. Franc Skof pri Veliki nedelji, dne 9. avg.; pridiguje mil. g. Franc Moravec, stolni župnik v Mariboru.

* **Ciril-Methodova družba** je zares narodna. Trgovec v družbini hiši na Muti sme prodajati pač Metodeve in nemške vzgalice, ne pa vzgalice kršč.-soc. zveze. Taka je narodnost naših liberalcev. Svoje krvne brate bolj sovražijo nego naše skupne nasprotnike.

* **Celjsko glasilo** dr. Ploja „Domovina“ psuje uglednega kmeta in župana v Lahoncih, g. Meška, z „jünčarjem.“ Gospod dvorni svetnik, ki žvite v izobilju, potrebujete žuljave roke „jünčarjev“ seveda lo pri volitvah. Toda zelo dvomljivo ja, če vas bo me „jünčarji“ še podpirali.

* **Romarski vlak v Marjino Celje.** Letos praznujemo petdesetletnico, kar se je prikazala Mati Božja v Lurdu. Ohhajamo pa tudi petdesetletnico mašništva slavno vladajočega papeža Pija X. in šestdesetletnico, kar je zasedel prestol habsburški cesar Franc Jožef. Naše dobro slovensko ljudstvo ima staro navado, da poleti vsako leto na kako božjo pot prositi si blagoslova božjega. Tudi letos so se